

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เกลือขัดผิว

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะเกลือขัดผิวที่ใช้กับร่างกาย

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ เกลือขัดผิว หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับขัดผิวหนังทั่วร่างกาย เพื่อขจัดคราบสกปรก อาจมีส่วนผสมของเกลือธรรมชาติชนิดเดียวหรือหลายชนิด หรือมีส่วนผสมของผงสมุนไพร เช่น ผงขมิ้น ผงไพล หรือ ผงเมล็ดธัญพืช เช่น ผงเมล็ดถั่วเขียว ผงเมล็ดแอลมอนด์ และอาจมีส่วนผสมอื่น เช่น น้ำนม วิตามิน ด้วยก็ได้ มีลักษณะเป็นผงแห้ง หรือเป็นผงแช่ในของเหลว หรือเป็นของเหลวข้น

๓. ประเภท

๓.๑ เกลือขัดผิว แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

- ๓.๑.๑ ประเภทที่เป็นผง
- ๓.๑.๒ ประเภทที่เป็นผงแช่ในของเหลว
- ๓.๑.๓ ประเภทที่เป็นของเหลวข้น

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่ไม่ใช่ส่วนประกอบที่ใช้ กรณีประเภทที่เป็นผง ต้องแห้ง กรณีประเภทที่เป็นของเหลวข้น ต้องเป็นเนื้อเดียวกัน ไม่แยกชั้น

๔.๒ กลิ่น

ต้องมีกลิ่นที่ดีตามธรรมชาติของส่วนประกอบที่ใช้ ปราศจากกลิ่นอื่นที่ไม่พึงประสงค์ เช่น กลิ่นหืน กลิ่นบูด

๔.๓ ส่วนประกอบ

- ๔.๓.๑ ต้องไม่มีสารหรือวัตถุที่ห้ามใช้ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง : ข้อกำหนดทั่วไป มาตรฐานเลขที่ มอก.๑๕๒
- ๔.๓.๒ สารที่กำหนดปริมาณการใช้ ต้องไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง : ข้อกำหนดทั่วไป มาตรฐานเลขที่ มอก.๑๕๒
- ๔.๓.๓ สีที่ใช้ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง : ข้อกำหนดทั่วไป มาตรฐานเลขที่ มอก.๑๕๒

หมายเหตุ ๑. ผู้ทำต้องแสดงตำรับต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและทำตามตำรับที่แจ้งไว้
๒. ผู้ทำต้องแสดงเอกสารรับรองว่าได้ใส่สารหรือวัตถุที่ห้ามใช้ และถ้าใช้สารที่กำหนด ปริมาณการใช้ ให้แสดงเอกสารระบุชื่อและปริมาณ

๔.๔ ความคงสภาพ (ยกเว้นประเภทที่เป็นผง)

ต้องอยู่ในสภาพที่ดี ไม่แปรสภาพ หรือเสื่อมคุณภาพ

๔.๕ จุลินทรีย์

จำนวนแบคทีเรีย ยีสต์ และรา ทั้งหมดต้องไม่เกิน 1×10^6 โคโลนีต่อตัวอย่าง ๑ กรัม หรือ ๑ ลูกบาศก์ เซนติเมตร

๔.๖ ความเป็นกรด-ด่าง (ยกเว้นประเภทที่เป็นผง)

ต้องอยู่ระหว่าง ๕.๐ ถึง ๘.๐

๔.๗ สารปนเปื้อน

- ๔.๗.๑ ตะกั่ว ต้องไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- ๔.๗.๒ สารหนู คำนวณเป็น As_2O_3 ต้องไม่เกิน ๒ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- ๔.๗.๓ โปรท ต้องไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

๕. สุขลักษณะ

- ๕.๑ สุขลักษณะในการทำเกลือขัดผิว ให้เป็นไปตามคำแนะนำตามภาคผนวก ก.

๖. การบรรจุ

- ๖.๑ ให้บรรจุเกลือขัดผิวในภาชนะบรรจุที่สะอาดแห้ง ผนึกได้เรียบร้อย และสามารถป้องกันการปนเปื้อนจาก สิ่งสกปรกภายนอกได้
- ๖.๒ ปริมาตรสุทธิหรือน้ำหนักสุทธิของเกลือขัดผิวในแต่ละภาชนะบรรจุ ต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

๗. เครื่องหมายและฉลาก

- ๗.๑ ที่ภาชนะบรรจุเกลือขัดผิวทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น เกลือขัดผิวผสมขมิ้น เกลือขัดผิวผสมไพล เกลือขัดผิวกลิ้งส้ม เกลือขัดผิวกลิ้งมะนาว
 - (๒) ปริมาตรสุทธิหรือน้ำหนักสุทธิ
 - (๓) ชื่อและปริมาณสารที่กำหนดปริมาณการใช้ (ถ้ามี)
 - (๔) เดือน ปีที่ทำ
 - (๕) วิธีใช้และข้อควรระวัง
 - (๖) วิธีเก็บรักษา ถ้าเป็นเกลือขัดผิวที่มีเม็ดขนาดใหญ่ ควรระบุให้ทู่หุ้มด้วยวัสดุใด ๆ ก่อนนำไปขัดผิว
 - (๗) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๘. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๘.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง เกลือขัดผิวประเภทเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ๘.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๘.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป กลิ่น ส่วนประกอบ การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๕ หน่วยภาชนะบรรจุ เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๓ ข้อ ๖. และข้อ ๗. จึงจะถือว่าเกลือขัดผิวรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - ๘.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบความคงสภาพ ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๓ หน่วยภาชนะบรรจุ เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๔ จึงจะถือว่าเกลือขัดผิวรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - ๘.๒.๓ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบจุลินทรีย์ ความเป็นกรด-ด่าง และสารปนเปื้อน ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๘.๒.๑ แล้ว จำนวน ๒ หน่วยภาชนะบรรจุ นำมาทำเป็นตัวอย่างรวมโดยมีปริมาตรรวมหรือน้ำหนักรวมไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตรหรือ ๒๐๐ กรัม แบ่งตัวอย่างเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งนำไปทดสอบจุลินทรีย์ ส่วนที่เหลือนำไปทดสอบความเป็นกรด-ด่าง และสารปนเปื้อน เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๕ ถึงข้อ ๔.๗ จึงจะถือว่าเกลือขัดผิวรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๘.๓ เกณฑ์ตัดสิน
- ตัวอย่างเกลือขัดผิวต้องเป็นไปตามข้อ ๘.๒.๑ ข้อ ๘.๒.๒ และข้อ ๘.๒.๓ ทุกข้อ จึงจะถือว่าเกลือขัดผิวรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๙. การทดสอบ

- ๙.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป กลิ่น ภาชนะบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก
ให้ตรวจพินิจ
- ๙.๒ การทดสอบส่วนประกอบ
ให้ตรวจสอบรายชื่อและปริมาณสารที่ใช้จากตำรับที่ผู้ทำแจ้ง โดยตรวจสอบตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
เครื่องสำอาง : ข้อกำหนดทั่วไป มาตรฐานเลขที่ มอก.๑๕๒
- ๙.๓ การทดสอบความคงสภาพ (ยกเว้นประเภทที่เป็นผง)
ให้เก็บตัวอย่างเกลือขัดผิวที่อุณหภูมิ (4 ± 2) องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง นำมาเก็บที่อุณหภูมิ
(30 ± 2) องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง ทำเช่นนี้จนครบ ๔ ครั้ง แล้วนำออกมาตรวจลักษณะ
ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น กลิ่น สี ความชื้นเหลว การแยกชั้น การจับตัวเป็นก้อน
- ๙.๔ การทดสอบจุลินทรีย์
ให้ทดสอบตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง : ข้อกำหนดทั่วไป มาตรฐานเลขที่ มอก.๑๕๒
- ๙.๕ การทดสอบความเป็นกรด-ด่าง (ยกเว้นประเภทที่เป็นผง)
ให้เตรียมสารละลายตัวอย่างเกลือขัดผิว ร้อยละ ๑๐ โดยปริมาตร แล้ววัดด้วยเครื่องวัดความเป็นกรด-ด่าง
- ๙.๖ การทดสอบสารปนเปื้อน
ให้ใช้อะตอมิกแอบซอร์ปชันสเปกโทรโฟโตมิเตอร์หรือวิธีอื่นที่เทียบเท่า
- ๙.๗ การทดสอบปริมาตรสุทธิหรือน้ำหนักสุทธิ
ให้ใช้เครื่องวัดปริมาตรหรือเครื่องชั่ง ที่เหมาะสม

ภาคผนวก ก.

สุขลักษณะ

(ข้อ ๕.๑)

ก.๑ สถานที่ตั้งและอาคารที่ทำ

ก.๑.๑ สถานที่ตั้งตัวอาคารและที่ใกล้เคียง อยู่ในที่ที่จะไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่เกิดการปนเปื้อนได้ง่าย โดย

ก.๑.๑.๑ สถานที่ตั้งตัวอาคารและบริเวณโดยรอบ สะอาด ไม่มีน้ำขังแฉะและสกปรก

ก.๑.๑.๒ อยู่ห่างจากบริเวณหรือสถานที่ที่มีฝุ่น เขม่า คิวีน มากผิดปกติ

ก.๑.๑.๓ ไม่อยู่ใกล้เคียงกับสถานที่น่ารังเกียจ เช่น บริเวณเพาะเลี้ยงสัตว์ แหล่งเก็บหรือกำจัดขยะ

ก.๑.๒ อาคารที่ทำมีขนาดเหมาะสม มีการออกแบบและก่อสร้างในลักษณะที่ง่ายแก่การบำรุงรักษา การทำความสะอาด และสะดวกในการปฏิบัติงาน โดย

ก.๑.๒.๑ พื้น ฝาผนัง และเพดานของอาคารที่ทำ ก่อสร้างด้วยวัสดุที่คงทน เรียบ ทำความสะอาด และซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดเวลา

ก.๑.๒.๒ แยกบริเวณที่ทำออกเป็นสัดส่วน สำหรับวัตถุดิบ วัสดุการบรรจุ ผลิตภัณฑ์รอการบรรจุ และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ไม่อยู่ใกล้ห้องสุขา ไม่มีสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือไม่เกี่ยวข้องกับการทำอยู่ในบริเวณที่ทำ

ก.๑.๒.๓ พื้นที่ใช้ปฏิบัติงานไม่แออัด มีแสงสว่างเพียงพอ และมีกระบายอากาศที่เหมาะสม

ก.๑.๒.๔ ห้องสุขา อ่างล้างมือมีจำนวนเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับทำความสะอาด หรือฆ่าเชื้อโรค

ก.๒ เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ในการทำ

ก.๒.๑ ภาชนะหรืออุปกรณ์ในการทำที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์ ทำจากวัสดุมีผิวเรียบ ไม่เป็นสนิม ล้างทำความสะอาดได้ง่าย

ก.๒.๒ เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ สะอาด ก่อนและหลังการใช้งานต้องทำความสะอาด เหมาะสมกับการใช้งาน ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน ติดตั้งได้ง่าย มีปริมาณเพียงพอ รวมทั้งสามารถทำความสะอาดได้ง่ายและทั่วถึง

ก.๓ การควบคุมกระบวนการทำ

ก.๓.๑ วัตถุดิบและส่วนผสมในการทำ สะอาด มีคุณภาพดี มีการล้างหรือทำความสะอาดก่อนนำไปใช้ ได้จากแหล่งที่เชื่อถือได้ ปลอดภัย จัดเก็บในภาชนะสะอาด ป้องกันการปนเปื้อนได้ แยกเก็บเป็นสัดส่วน

ก.๓.๒ การทำ การเก็บรักษา การขนย้าย และการขนส่ง ให้มีการป้องกันการปนเปื้อนและการเสื่อมเสียของผลิตภัณฑ์

ก.๓.๓ เครื่องชั่งที่ใช้ต้องตรวจสอบได้เที่ยงตรง

ก.๔ การสุขาภิบาล การบำรุงรักษา และการทำความสะอาด

ก.๔.๑ น้ำที่ใช้ล้างทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และมือของผู้ทำ เป็นน้ำสะอาดและมีปริมาณเพียงพอ

ก.๔.๒ มีวิธีการป้องกันและกำจัดสัตว์นำเชื้อ แมลงและฝุ่นผง ไม่ให้เข้าไปในบริเวณที่ทำตามความเหมาะสม

ก.๔.๓ มีการกำจัดขยะ สิ่งสกปรก และน้ำทิ้ง อย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนกลับลงสู่ผลิตภัณฑ์

ก.๔.๔ สารเคมีที่ใช้ล้างทำความสะอาด และใช้กำจัดสัตว์นำเชื้อและแมลง ใช้ในปริมาณที่เหมาะสม และเก็บแยกจากบริเวณที่ทำ เพื่อไม่ให้ปนเปื้อนลงสู่ผลิตภัณฑ์ได้

ก.๕ บุคลากรและสุขลักษณะของผู้ทำ

ผู้ทำทุกคน ต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ รักษาความสะอาดส่วนบุคคลให้ดี เช่น สวมเสื้อผ้าที่สะอาด มีผ้าคลุมผมเพื่อป้องกันไม่ให้เส้นผมหล่นลงในผลิตภัณฑ์ ไม่วิถีบยาว ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนปฏิบัติงาน หลังการใช้ห้องสุขา และเมื่อมือสกปรก
